

TLAČOVÁ SPRÁVA

Autorka, titul výstavy:	Jana Bednárová: Kolónia pralesov
Miesto konania:	Záhorská galéria Jána Mudrocha v Senici, Sadová 619/3
Kurátor:	Adrián Kobetič
Otvorenie výstavy:	9.8.(piatok) 2024 o 17.00
Hudobný hosť vernisáže:	Boris Čellár
Trvanie výstavy:	9.8.(piatok) 2024 – 22.9. (nedeľa) 2024

„Pozrite sa ako svojím umom,
Svojimi hviezdnyimi rukami
Meníme prírodu podľa vlastných predstáv...

Pozrite sa,
Ako odprírodňujeme!
Pod zástavou večnej zvedavosti
Chceme prísť veciam na koreň
A vykoreňujeme.....
Chceme prísť na kĺb otázkam
A je z toho doba vyklíbená z pántov...“

V uvedenom úryvku básne The Descent of Man z roku 1978 pokladá jej autor, Mikuláš Kováč, otázku súčasnému človeku. Toho možno chápať ako predstaviteľa kultúrneho okruhu „bieleho muža západného typu“, ašpirujúceho na zaujatie vrcholovej pozície v evolúcii, prisudzujúcej mu (minimálne podľa neho) pozíciu pána tvorstva. Otázka v jej zredukovanej podobe znie: nie sú Tvoje ambície zhubné pre všetko, čoho sa chceš zmocniť?

Za ostatných takmer 50 rokov sa táto otázka pretavila a naďalej pretavuje do rozsiahleho diskurzu uvažujúceho o historických, ale aj aktuálnych podobách kolonialistického správania, jednak voči prírode, ale aj voči ostatným kultúrnym okruhom. Kolonialistické spôsoby správania sa však netýkajú už len typických kolonizátorov, infikujú sa nimi aj tie kultúrne okruhy, ktoré vo svojom správaní predtým kolonizačné postupy nepraktizovali. U mnohých z nich sa zmenili v ich nebezpečný variant autokolonizačných procesov.

Jana Bednárová vo svojom výstavnom projekte Kolónia pralesov na súbor týchto myšlienok nadväzuje a prináša doň mimoriadne angažovaný, pritom však poetický náhľad na tému. Čiastkovým výstupom jedného z prezentovaných projektov s názvom Terárium, prebiehajúceho prostredníctvom rok a pol trvajúceho terénneho výskumu, je konzervácia nazbieraných okamihov z divokej prírody a kultúry severovýchodnej Indie. V priebehu autoedukačného procesu sa z role zberateľky postupne transformovala do role tvorkyne – manipulátorky pracujúcej s ready-made prírodným materiálom, z ktorého následne vytvárala živú sochu, operujúcu s metaforou účasti človeka na tvorbe vonkajšieho sociálneho a ekosystému. Cieľom jej výskumu pritom bola najmä snaha o hlboké pochopenie kontextov prírody a kultúry prežívaného prostredia. Naráža tým na symptóm kolonialistického nepochopenia, respektíve nepotreby

pochopenia, sprevádzaného zvyčajne snahou o redukciu spleťového systému významov, koncepcií a filozofických predpokladov. Ukazuje tým, že existuje možnosť nechať sa ostatnými kultúrnymi prostrediami prestúpiť, bez potreby ich zozápadnenia a robenia ich ľahšie dostupnými.

Z tohto vhlbujúceho sa výskumného procesu vznikli rozsiahle série prác s prírodnými materiálmi, akými sú pigmenty, hodváb, či ručne vyrábaný papier, inšpirované tradičnými umeleckými technikami juhovýchodnej Ázie. Jej obrazy sú vlastne znakmi procesu spoznávania tamojšej kultúry a prírody. Tieto napokon prepojila s bio-art inštaláciou z nazbieraných artefaktov orchideí, na ktorých v symbiotickom spôsobe života s hostiteľom ponúkla variant „kolonizačného správania“, metaforu, ktorú možno vyjadriť oxymoronom „dobrá kolonizácia“, alebo azda presnejšie – spoložitie bez potreby kolonizácie.

Jana Bednárová sa vydáva na výpravy do hĺbok umeleckej praxe juhovýchodnej Ázie, aby vyhodnotila jej možnosti, prípadne prevzala niektoré východiská a prekonala tým mantinely nášho zaužívaného spôsobu uvažovania.

Výstava vyslovuje presvedčenie, že pre užívanie praktík iného kultúrneho okruhu je dôležité, priam nevyhnutné vyvinúť najprv veľké úsilie pre pochopenie tej danej kultúry, preto aby sa z nej nestával predmet koloniálneho vykrádania významov, ale aj vykorisťovania zdrojov.

Predtým, ako sa teda ktokoľvek rozhodne využívať „inokultúrne zdroje“, myslieť si, ako veľmi sa nimi obohatil, je na mieste, aby sa spýtal: Nevykoreňujem? Nevyklábujem? Napokon sa môže rozhodnúť hľadať radšej niečo, čo s hĺbkou rozmanitosti spektra ostatných kultúr skutočne súvisí.

Adrián Kobetič

Jana Bednárová (*1986, Myjava)

Počas svojho bakalárskeho štúdia na FAVU v Brne absolvovala ročnú stáž Erasmus na Fakulte výtvarných umení Baskitskej Univerzity v Bilbau v Španielsku a prostredníctvom Cepas stipendia strávila semester v ateliéri Klaudie Kosziby na VŠVU v Bratislave. Magisterské štúdium ukončila v roku 2014 na Fakulte Výtvarných umení Maharaja Sayajirao Univerzite v Barode v Indii prostredníctvom stipendia Indian Council for Cultural Relation. 10 rokov pôsobí a tvorí v severo-východnej časti Indie. V rokoch 2018 a 2019 bola finalistkou súťaže Maľba VÚB, v roku 2021 získala grant od Asia-Europe Foundation, absolvovala niekoľko umeleckých mobilít v Národnom Parku Kazironga a Dzukou Valley v Indii a v roku 2014 umeleckú rezidenciu Tao Hua Tan v Číne. Jej Tvorba je zastúpená v Galérii Nedbalka, Galérii Čin Čin a v mnohých súkromných zbierkach na Slovensku a v Indii.